

Cercetarea și inovarea: cheia dezvoltării țării

Gheorghe Duca
Acad. Prof.
Președintele Academiei de Științe a Moldovei

Sesiunea Anuală a Asambleei Academiei de Științe a Moldovei
12 martie 2013

Context general 2012

- Evaluarea internațională a politicii de CD
- Diminuarea finanțării alocate din bugetul de stat
- Elaborarea proiectului Strategiei de CD "Moldova Cunoașterii" și a priorităților de cercetare până în 2020
- Valorificarea statutului de țară asociată la PC7
- Agrearea pachetului de măsuri pentru reformarea AȘM
- Sporirea impactului cercetării în procesul de dezvoltare socio-economică a țării

I. PERFORMANȚĂ

1. Rezultatele științifice obținute în 2012:

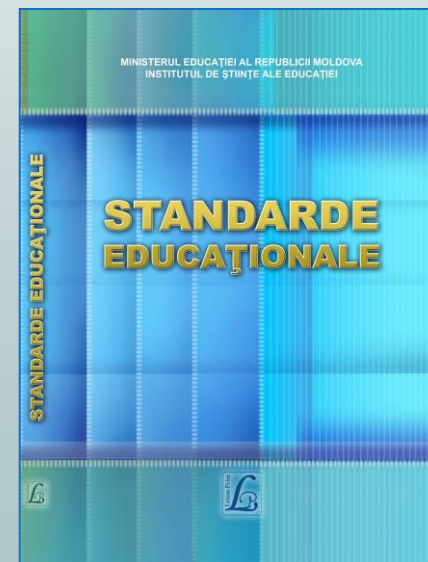
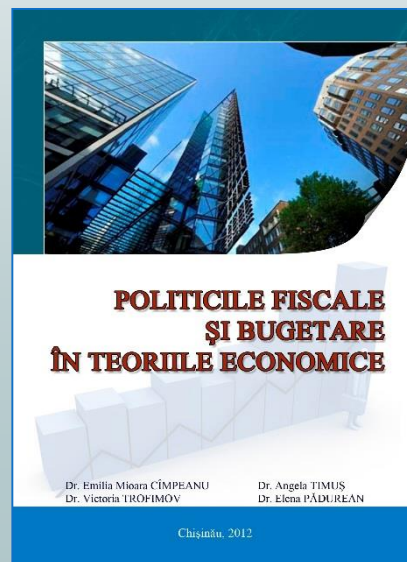
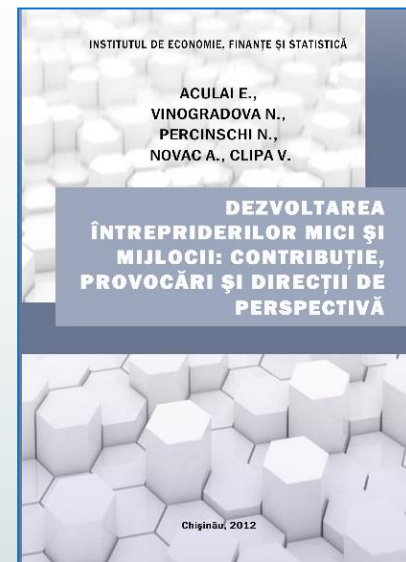
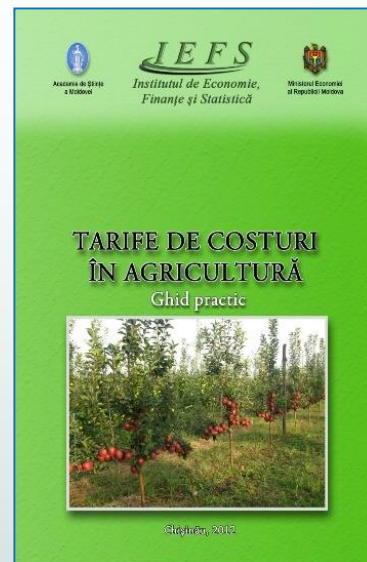
- Fundamentare a politicilor publice
- Excelență științifică
- Impact socio-economic
- Activitatea de inovare și transfer tehnologic

2. Valorificarea statutului de țară asociată la Programul Cadru 7 al Uniunii Europene

- Valorificarea mijloacelor financiare naționale și internaționale
- Cadrul instituțional pentru valorificarea asocierii
- Oportunități adiționale oferite de Programul Cadru 7
- Pregătirea pentru Orizont 2020

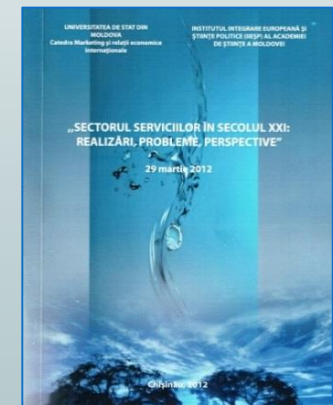
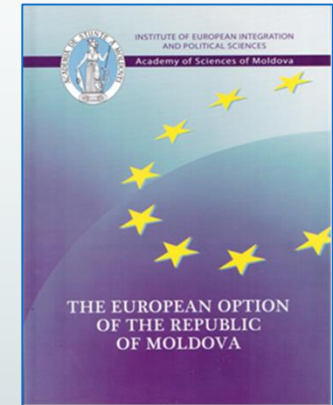
Fundamentarea politicilor publice

- Cercetări privind sporirea competitivității RM
- Elaborarea și testarea unui model de analiză a situațiilor de criză economică și financiară
- Recomandări privind perfecționarea politicii de stat de susținere a IMM-urilor,
- Programul complex de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020
- Recomandările practice în domeniul zootehniei și forme pentru evidență zootehnică a animalelor
- Soluții de aderare unilaterală a sistemului electroenergetic național la sistemul electroenergetic românesc, parte a Rețelei europene de transmisiune a operatorilor de sistem electric (ENTSO-E)

Fundamentarea politicilor publice

- Rezultate științifice relevante pentru elaborarea Strategiei Energetice 2020
- Acte normative pentru activitatea Comisiei Expertizei Medicale a Vitalității întru stabilirea procentuală a capacității de muncă a pacienților cu afecțiuni bronhoobstructive cronice
- Recomandări în procesul de elaborare a Legii privind protejarea patrimoniului cultural imaterial
- Elaborarea Regulamentului privind determinarea datelor statistice, calcularea și prezentarea indicatorului integral teritorial de securitate demografică (IITSD)

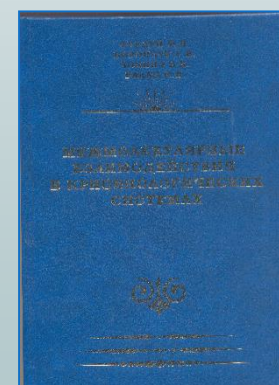
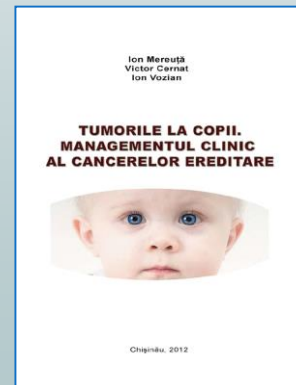
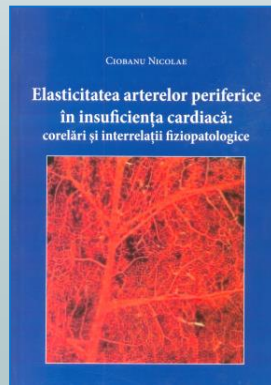
Exceelență științifică

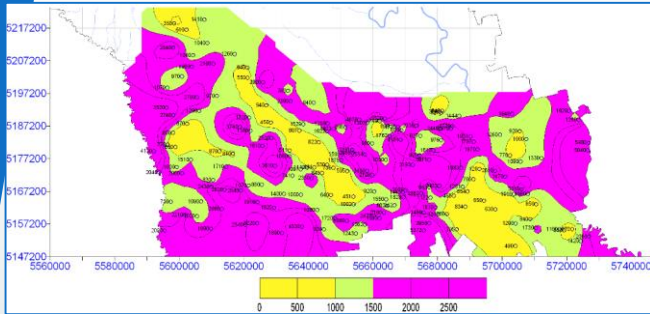
Dispozitiv pentru lavaj intraoperator al colonului ocluziv neoplazic

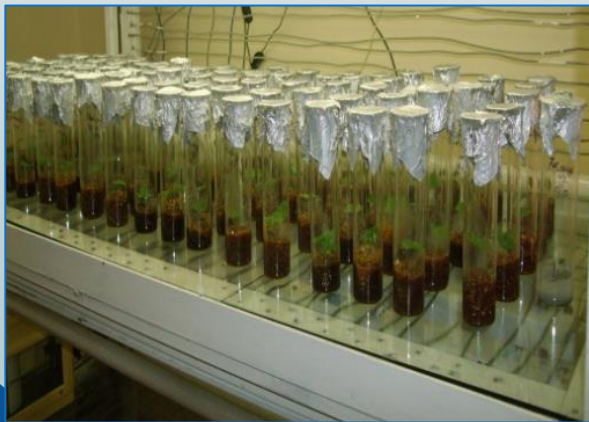
Imagine CT și endoscopică a chisturilor sinusului maxilar

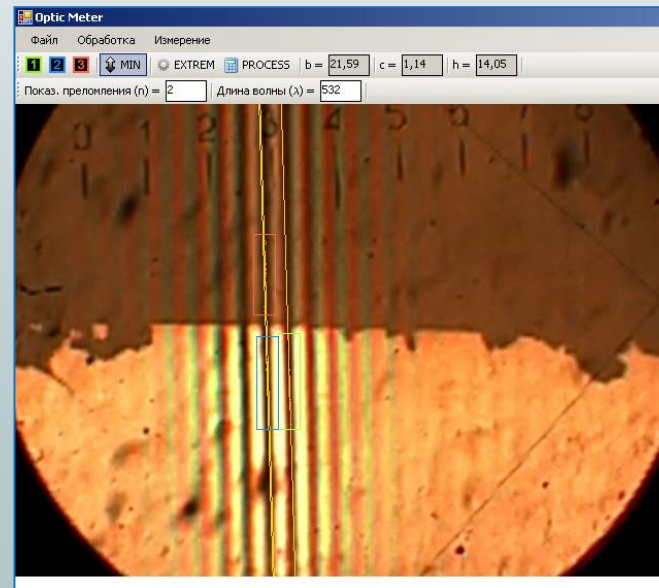
Exceleență științifică

Apele freatice – sursa de apă potabilă în regiunea de Centru-Est al Republicii Moldova

Agenți microbiologici

Instrumentar grafic Optic Meter pentru determinarea grosimii peliculelor micro-nanometrici semiconductoare cu microscopul interferometric MII-4.

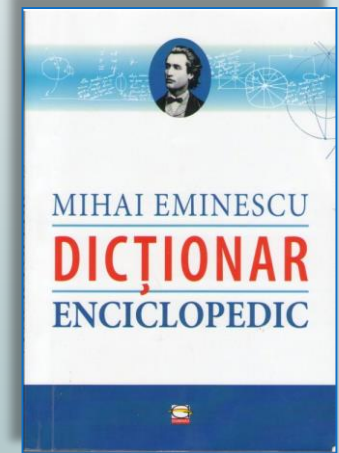
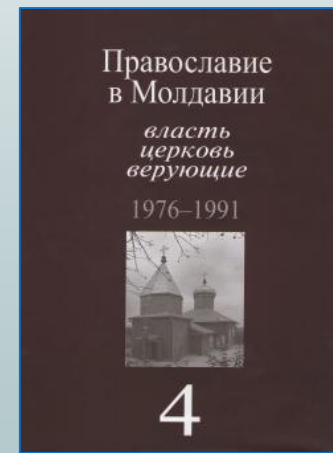
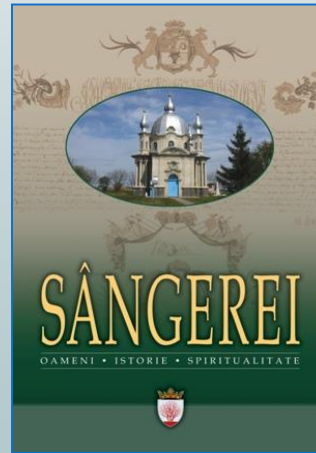
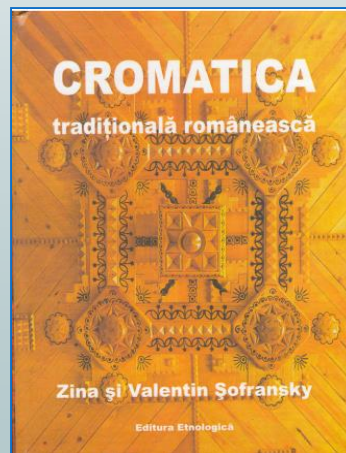
Exceleență științifică

Colecția arheologică a pieselor de fond (17376 de exponate)

Mărci poștale

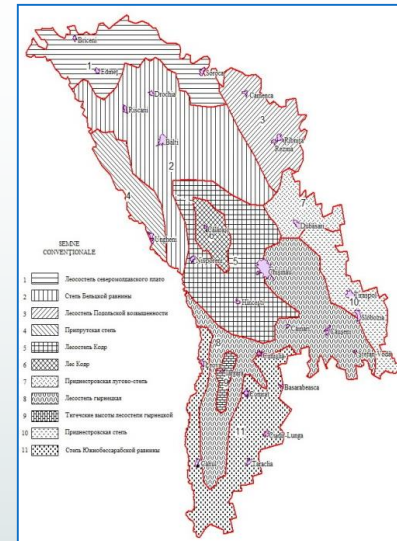

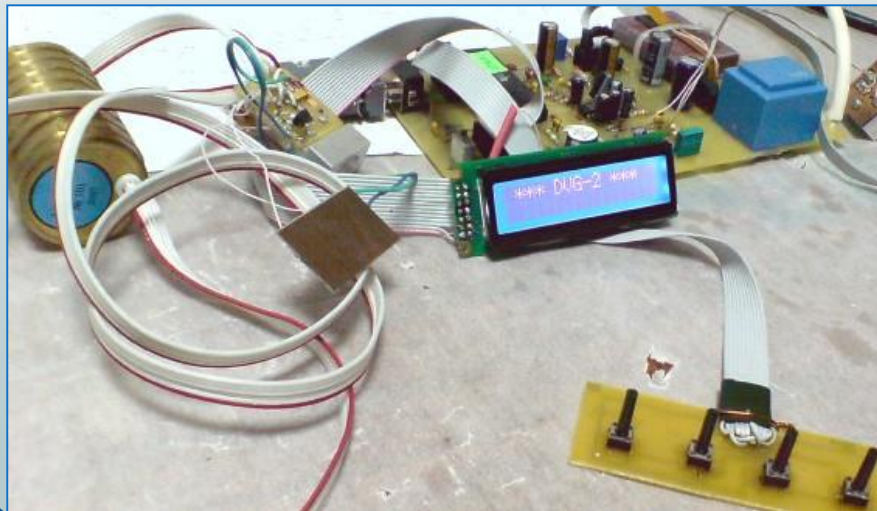
Impact socio-economic

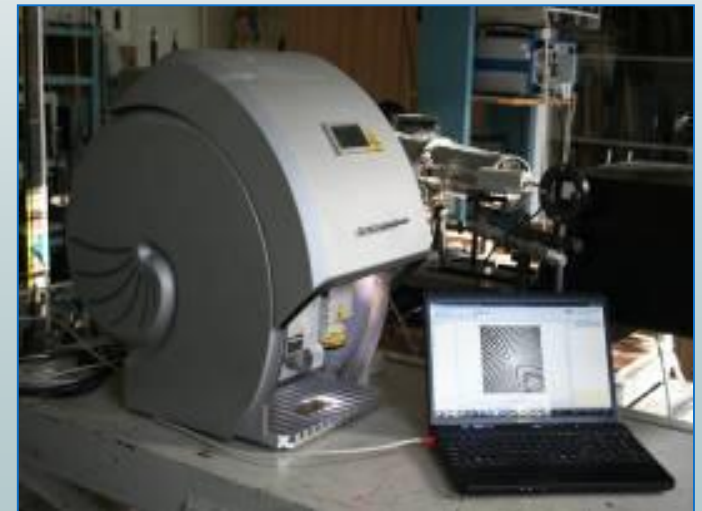
Hibrizi de ovine cu aptitudini sporite pentru producția de carne și de lapte

Harta distribuției riscului seismic în întreg teritoriul Republicii Moldova

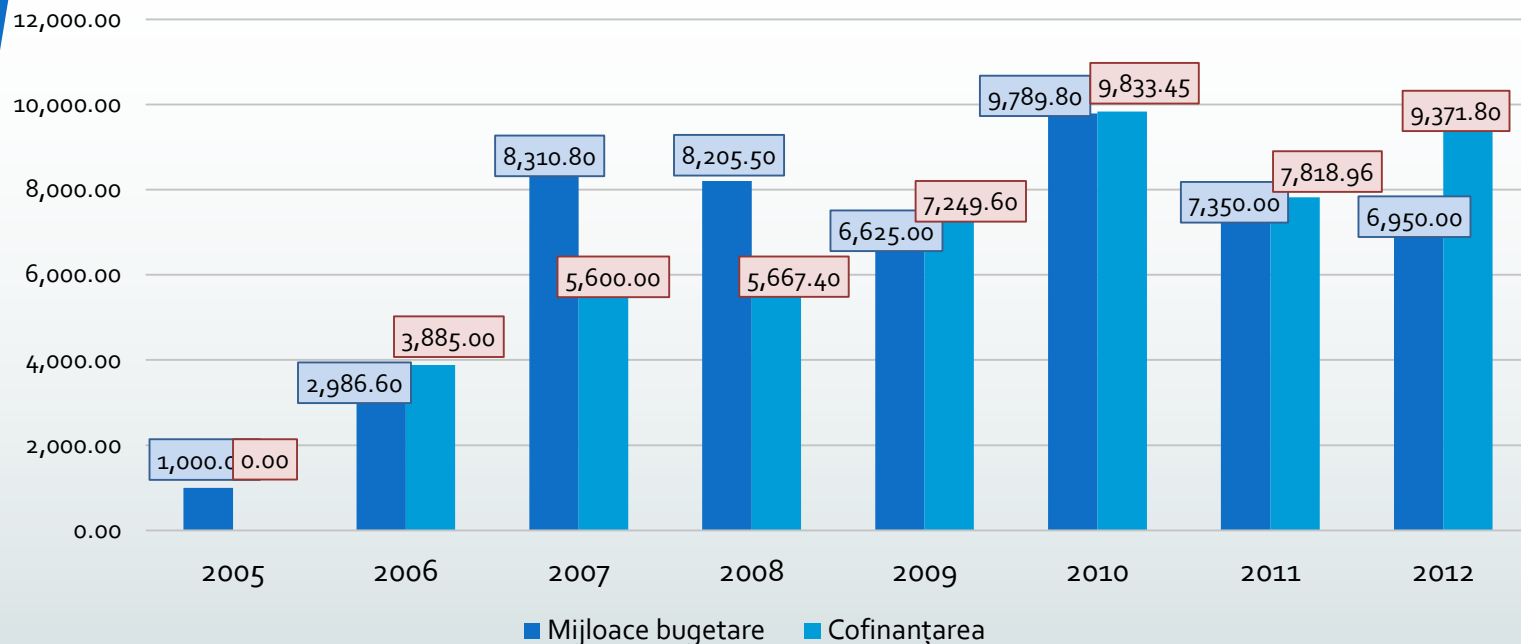
Aparat de unde milimetrice „DVG-002”

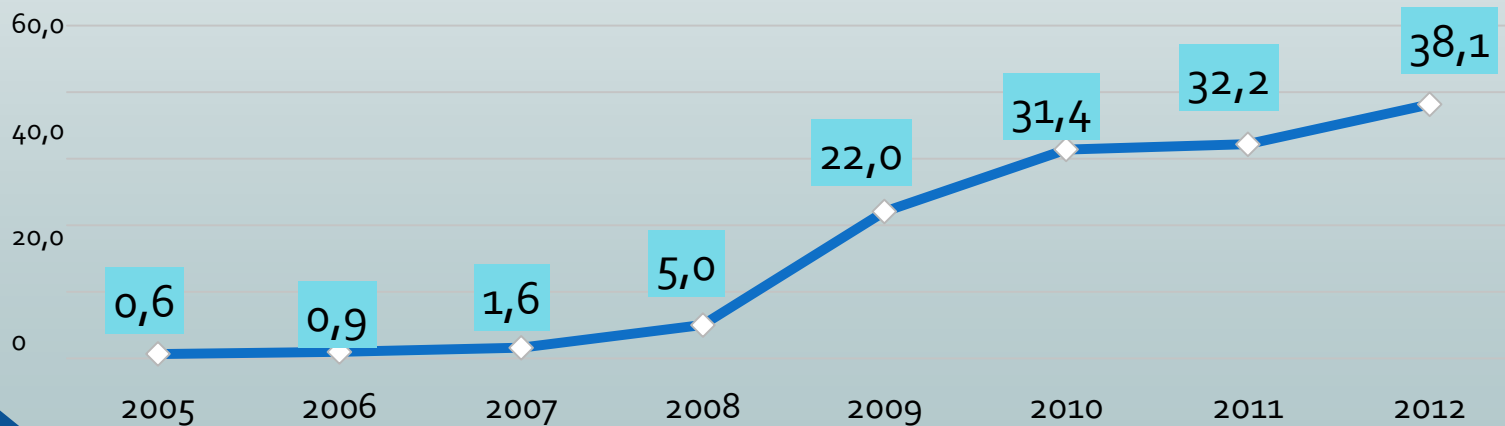
Aplicarea și identificarea quasihogramelor de protecție pe obiecte din metale prețioase

Activitatea de inovare și transfer tehnologic

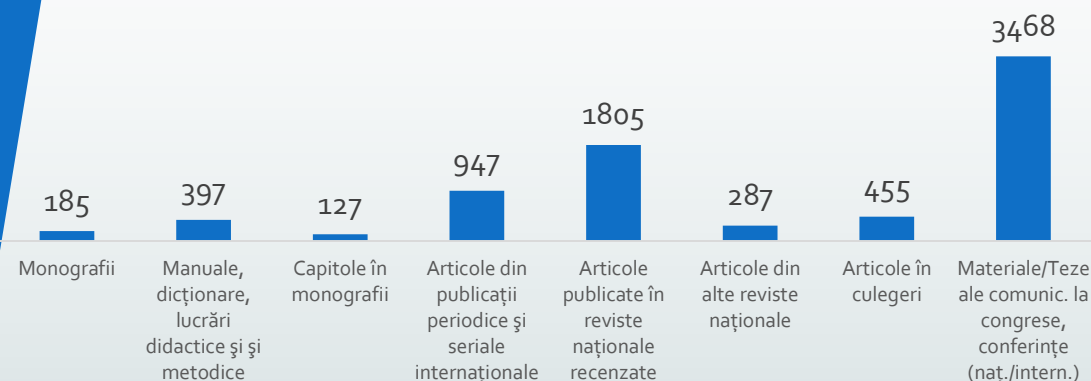
Dinamica finanțării proiectelor de transfer tehnologic, în anii 2005-2012, mii lei

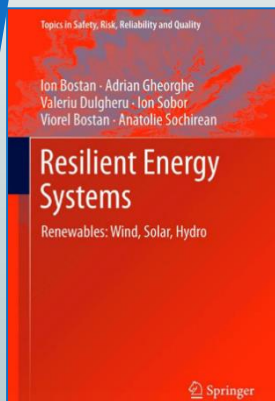
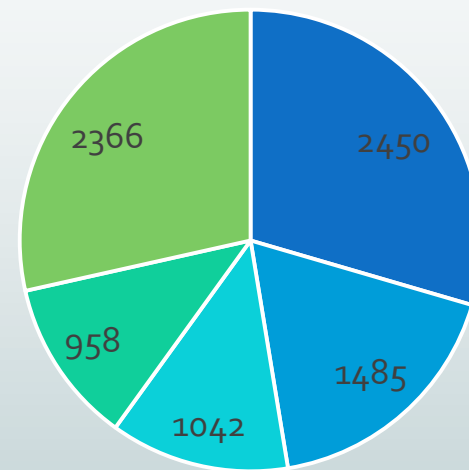
Dinamica producției inovative, mil. lei

Publicații științifice

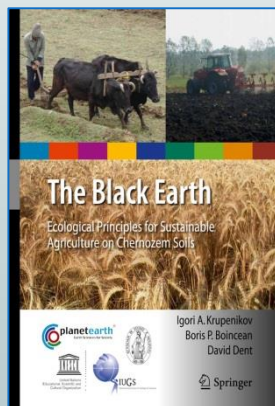
Publicații științifice (Total - 8301)

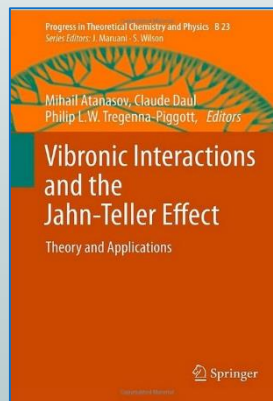
Distribuirea publicațiilor în cadrul Secțiilor de Științe ale AȘM

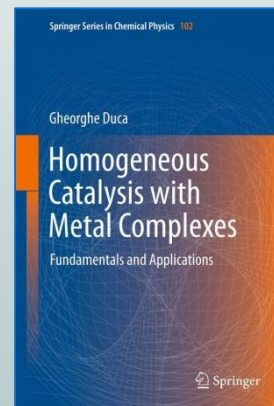
Resilient Energy Systems. Renewables: Wind, Solar, Hydro. Springer

The Black Earth. Ecological Principles for Sustainable Agriculture on Chernozem Soils. Springer

Vibronic Interactions and the Jahn-Teller Effect: Theory and Applications. Springer

Homogeneous Catalysis with Metal Complexes. Fundamentals and Applications. Springer

- Științe Exacte și Economice
- Științe ale Naturii și Vieții
- Științe Medicale
- Științe Agricole
- Științe umanistice și artă

Participarea în Programul Cadru 7 al Uniunii Europene

PC7: 35 Proiecte > 3 mln EUR

2011-2012: 15 proiecte, 1,440 mln EUR

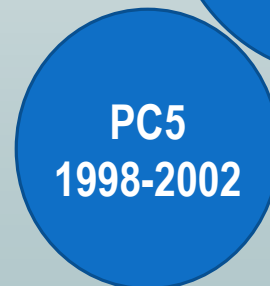
2007-2010: 20 proiecte, 1,650 mln EUR

PC6: 15 proiecte - 488.808 EUR

PC1-PC5: Participare - 0

Cadrul instituțional pentru valorificarea asocierii

- Extinderea **Rețelei Naționale a Punctelor de Contact**
- Delegarea reprezentanților și experților în cadrul **18 Comitete de Program (CP) ale Programului Cadru 7 al Uniunii Europene.**
- Crearea **Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană/ Moldovan Office for Science and Technology (OSTUE/ MOST)**

Oportunități oferite de Programul Cadru 7

Inițiativele de cercetare comună (JPI):

Inițiativa de cercetare comună
în domeniul apelor

Membru a Inițiativei:
**Academia de Științe a
Moldovei**

Inițiativa de cercetare comună
în domeniul protejării
patrimoniului cultural

Membru a Inițiativei:
**Ministerul Culturii a Republicii
Moldova**

Centrul Comun de Cercetare (JRC)

Consortiul Academiilor Dunărene:

Academia de Științe a Bulgariei (BAS)
Academia de Științe a Ungariei (HAS)
Academia de Științe a României (RA)
Academia de Științe a Slovaciei (SAS)
Academia de Științe a Austriei (OAW)
Academia de Științe Bavareză (BAW)
Academia de Științe a Republicii Cehe (AS CR)
Academia de Științe a Moldovei (ASM)

Conferința științifică internațională

„Solul – Patrimoniul Lumii”

22-23 mai 2012

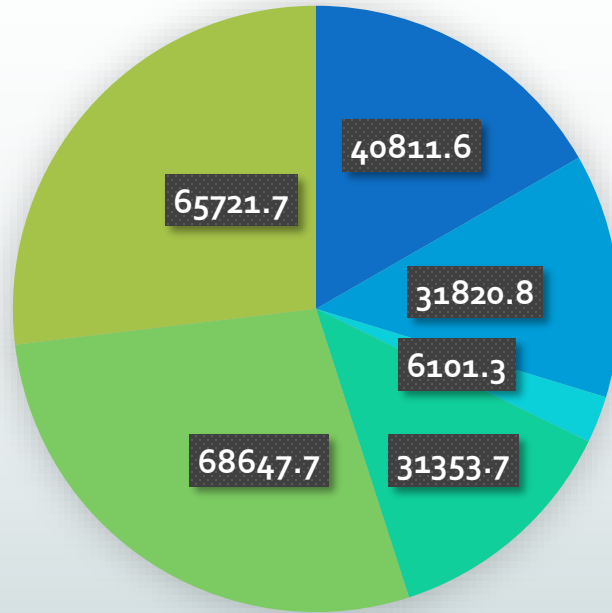
Organizatori:

Institutul pentru Mediu și Sustenabilitate al
Centrului Comun de Cercetare
Institutul de Cercetări pentru Culturile de
Câmp „Selecția” din Bălți

Lucrările conferinței s-au soldat cu
includerea în Lista Patrimoniului Lumii a
UNESCO a Cernozemului tipic de stepă din
Bălți.

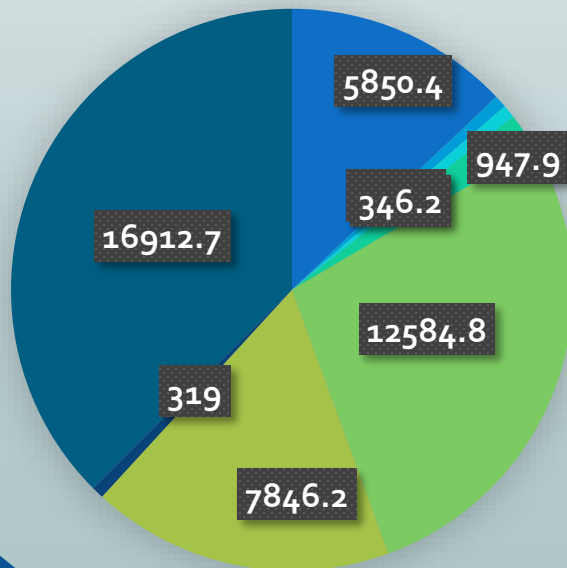

Valorificarea mijloacelor financiare naționale și internaționale (mii lei)

- Biomedicina, farmaceutica, menținerea și fortificarea sănătății
- Nanotehnologii, inginerie industrială, produse și materiale noi
- Eficientizarea și asigurarea complexului energetic și securității energetice, inclusiv prin folosirea resurselor renovabile
- Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene
- Valorificarea resurselor umane, naturale și informaționale pentru dezvoltarea durabilă a economiei țării
- Biotehnologii agricole, fertilitatea solului și securitatea

Programul
Cadru 7

- Sănătate
- Tehnologii Informaționale și Comunicații
- Mediu
- Transport
- Mobilitate
- Infrastructură de Cercetare
- Cercetări în beneficiul IMM-urilor
- Activități de cooperare internațională

Pregătirea pentru Orizont 2020

1. Crearea comitetului pentru asocierea la Programul Cadrul pentru Cercetare-Inovare Orizont 2020
2. Oferirea asistenței tehnice din partea Comisiei Europene pentru AȘM, pentru implementarea strategiei de CD Moldova Cunoașterii și asocierea la H2020
3. Ajustarea priorităților științifice naționale cu cele propuse în H2020
4. Restructurarea cadrului instituțional pentru valorificarea eventualei asocieri la H2020 (NCP și Comitetele de program)
5. Lansarea campaniei informaționale privind oportunitățile H2020

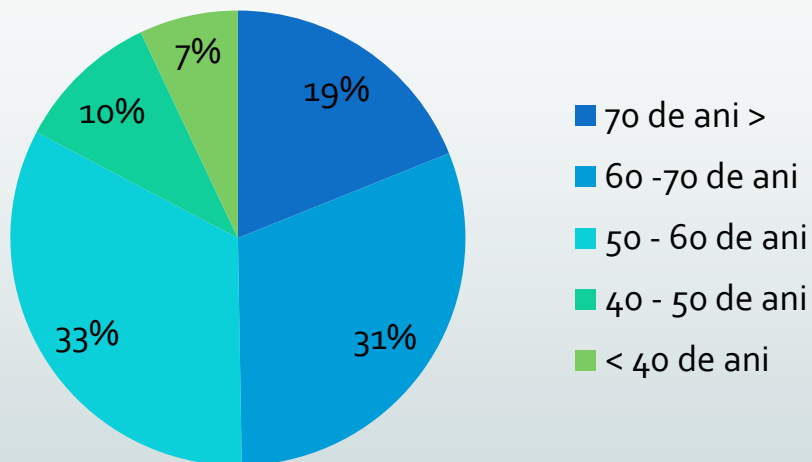
II. CAPACITĂȚI

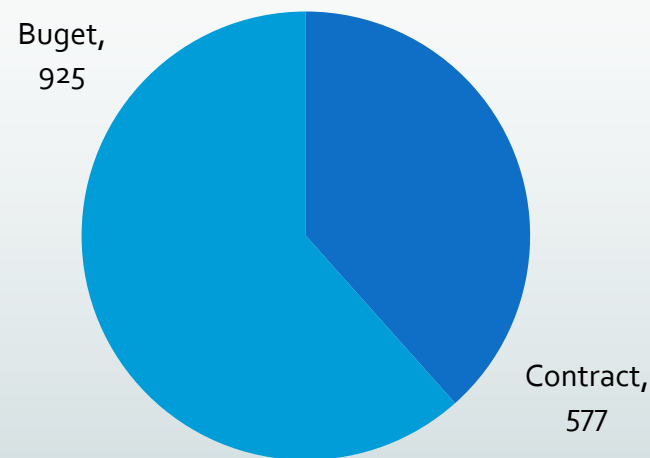
1. Resurse umane
2. Alegerea noilor membrii ai AȘM
3. Concursuri și Premiile de Stat
4. Conectarea la e-infrastructura regională
5. Optimizarea sferei științei și inovării
6. Euraxess
7. Diaspora științifică

Resurse umane

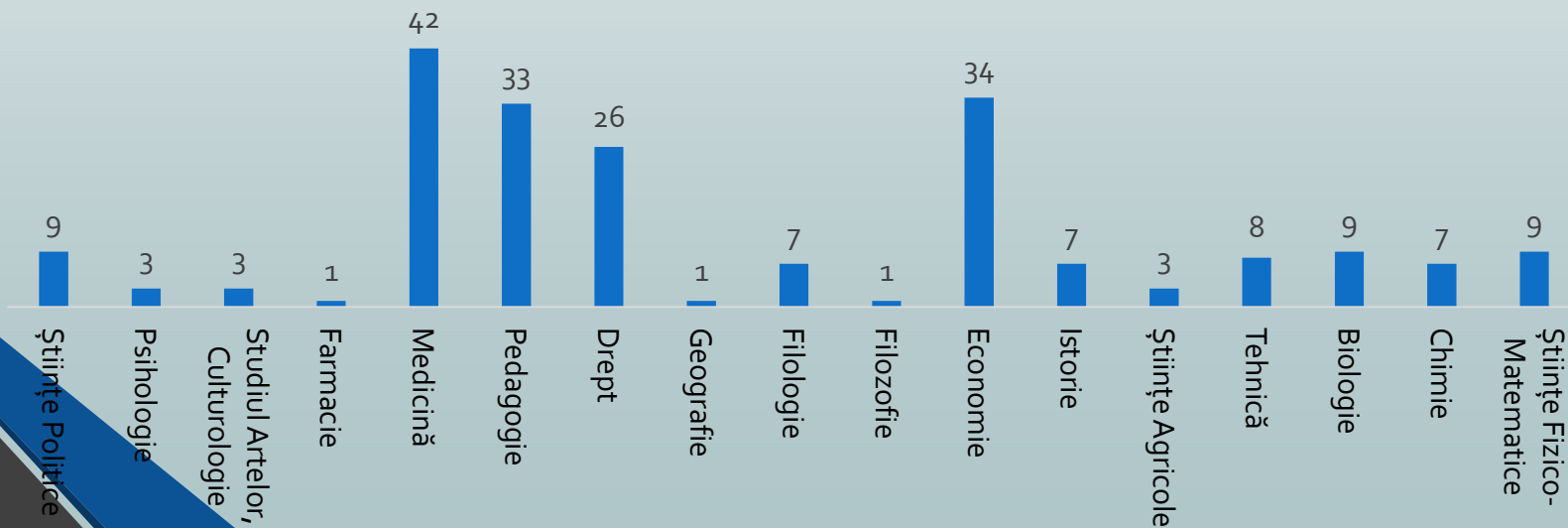
Vârsta conducătorilor din cadrul organizațiilor din sfera științei și inovării (numarul de conducatori)

Doctorat (numărul de doctoranzi)

Repartizarea tezelor susținute în anul 2012 pe domenii de știință

Alegerea noilor membrii ai AȘM

Membri titulari (academicieni):

Grigore Belostecinic – Economie

Leonid Culiuc – Fizică

Gheorghe Cimpoieș - Horticultură

Maria Duca – Biologie

Stanislav Groppa – Neurologie

Aurelian Gulea – Chimie

Gheorghe Mișcoi – Matematică aplicată

Gheorghe Mustea – Arte audiovizuale

Valeriu Pasat – Istorie

Ion Tighineanu – Nanotehnologii

Alegerea noilor membri ai AȘM

Membri corespondenți:

Nicolae Dabija – Publicistică literară

Victor Ghicavâi – Farmacologie și farmacie

Ion Guceac – Drept public

Ion Hadârcă – Literatură

Vladimir Hotineanu – Chirurgie

Tudor Lupașcu – Protecția mediului ambiant și
folosirea rațională a resurselor naturale

Viorel Prisăcari – Epidemiologie

Mihai Revenco – Chimie

Anatol Sidorencu – Fizică

Mariana Șlapac – Arte vizuale

Nicolae Vulpe – Matematică și informatică

Premiul Național, Savantul și Inovatorul Anului

Laureați ai Premiului Național:

- **acad. Valeriu Pasat**, doctor habilitat în istorie, Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei;
- **m.c. Anatol Ciobanu**, doctor habilitat în filologie, Universitatea de Stat din Moldova;
- **m.c. Vasile Babuc**, doctor habilitat în agricultură, Universitatea Agrară de Stat din Moldova;
- **Constantin Spânu**, doctor habilitat în medicină, Centrul Național de Sănătate Publică;

Savantul și Inovatorul Anului 2012

Laureat al Premiului „Savantul anului” – 2012, Gheorghe CIOBANU, doctor habilitat în medicină

Laureat al Premiului „Savantul anului” – 2012, Teodor FURDUI, academician

Laureat al Premiului „Tânărul savant al anului” – 2012, Veaceslav BOLDESCU, Doctor în chimie

Inovatorul anului – 2012, Ion HĂBĂȘESCU, membru corespondent

Educația pentru cercetare

- **Liceul ASM** – promotor al inovațiilor în educație, peste 100 de premianți locul I, II, III la olimiadele republicane anul de invatamant 2012-2013.
- **UnASM** – curricula axată pe necesități, proiecte internaționale pentru consolidarea capacităților, incubator inovațional pentru promovarea antreprenoriatului.

Euraxess

Facilitarea mobilității cercetătorilor și atragerea și recrutarea experților și specialiștilor străini prin:

- Aderarea și implementarea principiilor al Cartei Europene a Cercetătorului și a Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorului
- Participarea la discutarea și implementarea Strategiei Uniunii Europene pentru Resurse Umane
- Crearea Portalului Național EURAXESS

Diaspora științifică

- Proiect comun ASM-OIM: „Revenirea temporară a reprezentanților Diasporei științifice din Moldova” partea programului „Susținerea implementării componentei migrație și dezvoltare a Parteneriatului pentru Mobilitate UE-Moldova”

- Proiect comun de cercetare ASM-EPFL: “Conectarea Diasporei științifice a Republicii Moldova la dezvoltarea științifică și economică a țării de origine”

Accreditarea organizațiilor din sfera științei și inovării

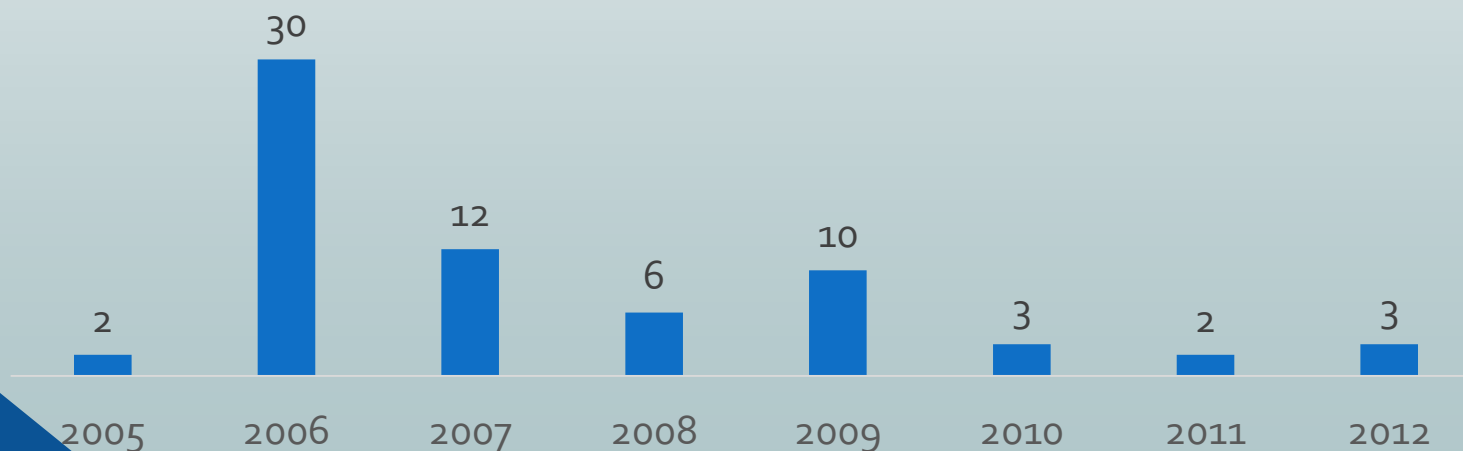
Organizații din sfera științei și inovării: 55

Membri instituționali ai AȘM – 19

Membri de profil ai AȘM – 33

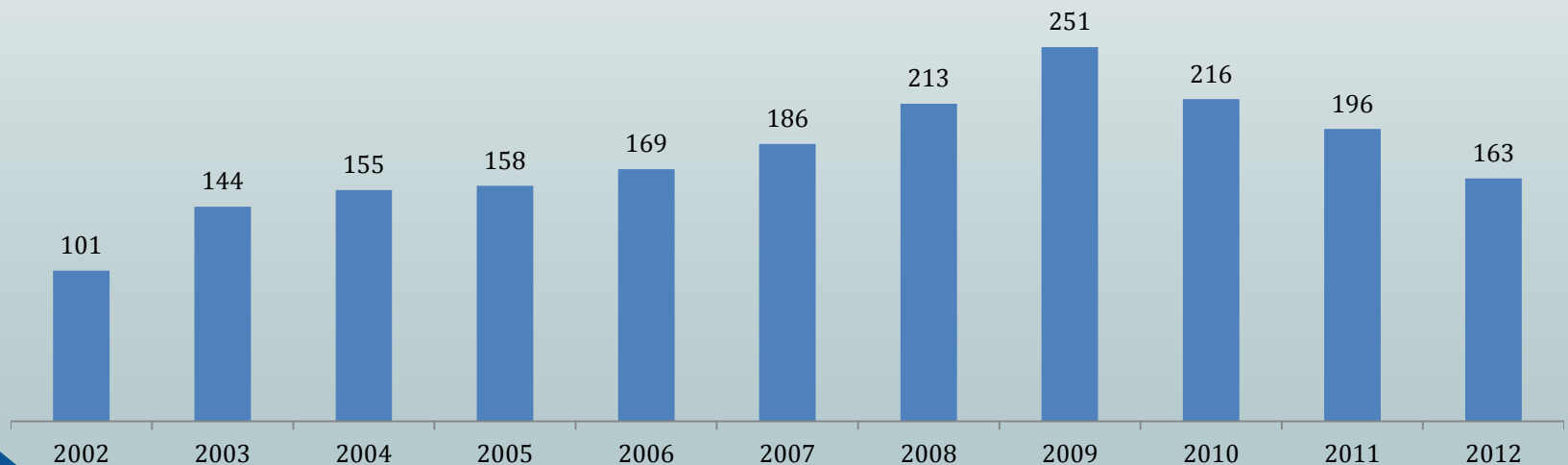
Membri afiliați ai AȘM - 3

Numărul organizațiilor acreditate din sfera științei și inovării în perioada 2005-2012

Proprietatea intelectuală

- Promovarea drepturilor de proprietate intelectuală în străinătate,
- Implicarea în diseminarea rezultatelor științifice în societate,
- Consolidarea capacităților sferei de afaceri în gestionarea instrumentelor de proprietate intelectuală.

Dinamica numărului de brevete obținute de către organizațiile din sfera științei și inovării pe parcursul anilor 2002-2012

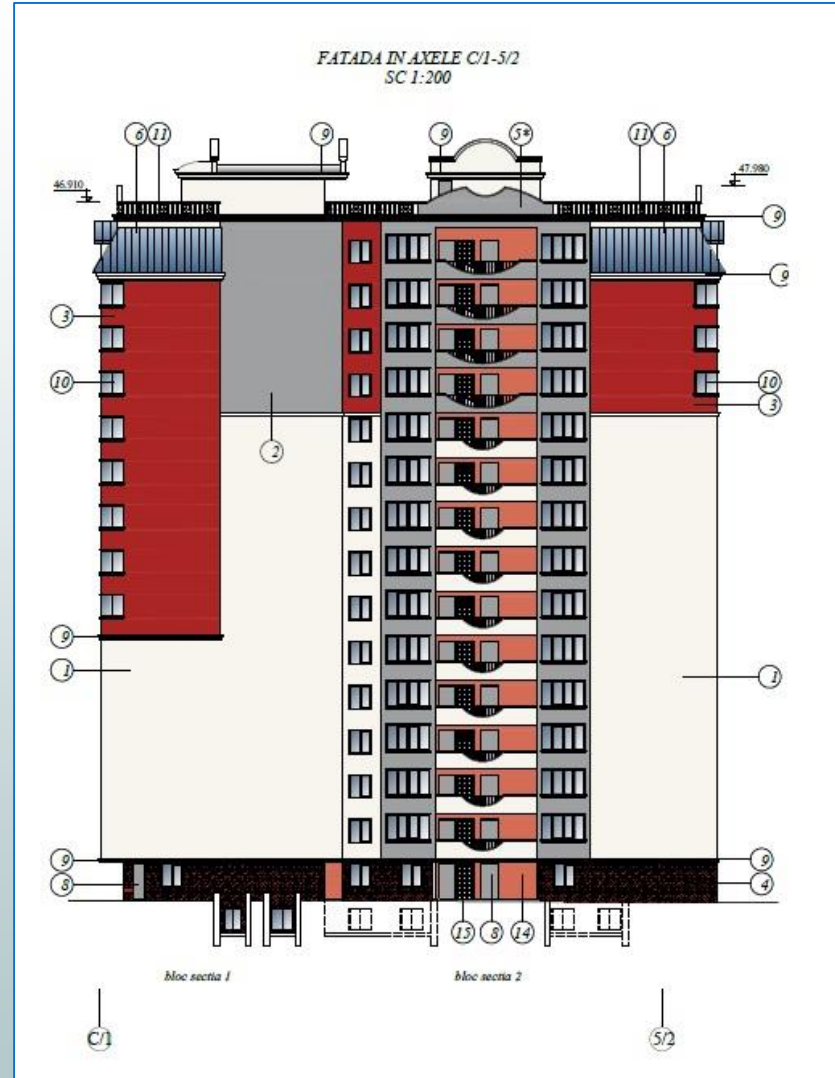
Conectarea la e-infrastructura regională

Workshopul internațional: „Promovarea rețelelor de cercetare în Europa de Est – Eastern Partnership Event”

Semnarea Declarației comune cu privire la e-infrastructurile statelor membre ale Parteneriatului Estic

Asigurarea condițiilor favorabile pentru tinerii cercetători

Blocurile locative pentru
cercetători din Șoseaua Hâncești

III. VIZIUNE

1. Strategia de cercetare – dezvoltare până în 2020: Moldova cunoașterii
2. Obiectivele strategiei
3. Viziune strategică
4. Pachetul de reforme
5. Prioritățile de cercetare-dezvoltare ale Republicii Moldova până în 2020

Strategia de cercetare - dezvoltare până în 2020: Moldova cunoașterii

Dezvoltarea unui sistem de C-D capabil să creeze cunoaștere științifică performantă în vederea creșterii competitivității economiei naționale și a gradului de bunăstare a populației.

Obiectivele strategiei

Viziune strategică

- Sistem orientat spre performanță și excelență cu capacități umane, instituționale și de infrastructură adecvate,
- management al priorităților în cercetare axat pe stabilirea unei interacțiuni eficiente cu societatea și mediul de afaceri,
- implementarea rezultatelor și diseminarea cunoștințelor,
- internaționalizarea cercetării și integrarea în spațiul european de cercetare - prioritate a politicii de administrare a cercetării.

Pachetul de reforme al Academiei de Științe a Moldovei

- DEZVOLTAREA STRATEGICĂ
- SPORIREA EFICIENȚEI CERCETĂRII
- SPORIREA IMPACTULUI C&D&I ASUPRA SOCIETĂȚII
- PREGATIREA CADRELOR ȘI INSTRUIREA CONTINUĂ

Optimizarea sferei științei și inovării

Secția de Științe ale
Naturii și Vieții

Secția de Științe Exacte și
Economice

Secția de Științe
Socio-Umaniste

2 institute comasate
4 institute reorganizate
32 de laboratoare lichidate

Secția de
Științe
Naturale și
Exacte

Secția de
Științe
Inginerești și
Tehnologice

Secția de
Științe
Medicale

Secția de
Științe Agricole

Secția de
Științe Sociale
și Economice

Secția de
Științe
Umanistice și
Arte

9 Institute
2 Universități
72 Laboratoare
/Centre de
cercetare
966
Cercetători

4 Institute
1 Universitate
22 Laboratoare
/Centre de
cercetare
314 Cercetători

5 Institute
1 Spital Clinic
Republican
1 Universitate
77 Laboratoare
/Centre de
cercetare
576 Cercetători

6 Institute
1 Întreprindere
1 Universitate
72 Laboratoare
/Centre de
cercetare
465 Cercetători

3 Institute
6 Universități
35 Laboratoare
/Centre de
cercetare
440
Cercetători

4 Institute
2 Muze
1 Universitate
54 Laboratoare
/Centre de
cercetare
319 Cercetători

Prioritățile de cercetare-dezvoltare ale Republicii Moldova până în 2020

Priorități tematice de cercetare:

1. Materiale, procese și produse inovative
2. Biomedicina
3. Biotehnologie
4. Patrimoniul National și dezvoltarea societății

Prioritățile intrinseci de dezvoltare

1. Sistem de cercetare eficient, bazat pe principiul excelenței și integrat în spațiul european și internațional de cercetare
2. Potențial uman de valoare în sfera de CD
3. Infrastructura de cercetare performantă
4. Instrumente de transfer al rezultatelor cercetării
5. Mecanisme de stimulare a investițiilor private în CD

Prioritățile de cercetare-dezvoltare ale Republicii Moldova până în 2020

Prioritati generale

1. Principii de dezvoltare a economiei nationale in baza specializarii inteligente si a inovațiilor.
2. Relația dintre stat și cetățean în condițiile democrației participative.
3. Societate sanatoasa si incluziva.
4. Eficientizarea sectorului agricol si a industriei de procesare.
5. Eficiența energetică și surse alternative de energie.
6. Formarea unui capital uman competitiv, predispus spre creativitate, inovare si formare continua.

IV. Știința și societatea

Conferință de presă cu genericul „Pachetul de reforme în Academia de Științe a Moldovei”

Conferința de presă „Poziția oamenilor de știință vizavi de situația ecologică din bazinul râului Nistru”

Conferința științifică internațională „Basarabia - 1812. Problemă națională, implicații internaționale”

Lansarea celui de-al doilea număr al publicației „Moldovan Economic Trends” (MET) – „Tendințe în economia Moldovei”

Conferința de presă „Noua metodologie de calculare a tarifelor la energia electrică și termică. Viziunea savanților”

Prezentarea publică a Strategiei de Dezvoltare Social-Economică a Raionului Hîncești 2013-2020

*Cercetarea – inovarea: soluția pentru
un viitor durabil...*

Vă multumesc pentru atenție